ט: ביצה פרק ראשון ביצה

ולא היא דר"י **טעמא דת"ק טפרש.** וא"ת והא כל מקום דתני במה נחלוק וי"ל דהיינו במשנה אבל לא בברייתא (ה):

מאי דקא שרי ת"ק קא אסר רבי דוסא. דאפי' בשאר קולמות לא שרי אלא הטוי ותימה רבי דוסא דאמר כמאן דלב"ע שרי הולכה בשאר קולמות וי"ל דר' דוסא יאמר דלא נחלקו ב"ש וב"ה בדבר זה משמע דקי"ל כר' דוסא ותימה דאמר בעירובין פרק חלון (דף עז: ושם) מטלטלין את הסולם ובכולי שמעתין משמע דאסור לטלטל סולם של עליה ור' דוסא אוסר אפי' סולם של שוכך וי"ל דשני מיני קולמות הן וכן משמע בהדיא פרק חלון (שם דף עז:) והתם מיירי בקטנים (ו) והכא מיירי בגדולים והר"ר אברהם מבורגו"ל פירש דהתם מיירי בשבת דמותר לטלטל אפי' לטלטל הסולם משום דמחזי דלהטיית גגו הוא צריך וכשבת ליכא חששא שאסור להוציאו לחוץ אבל הכא מיירי ביום טוב דמותר להוציאו לחוץ וא"כ איכא הך חששא ולפי זה אסור לטלטל הסולם שלנו בי"ט ואפילו בניתו דשמעת הלכה כרבי דוסא וא"ע:

אלמא גבי שמחת י"ט ב"ש לחומרא וכו'. וא"ת אמאי לא פריך מביצה שנולדה ופר' הקונטר' משום דגבי ביצה לא שייך שמחה שאין בה שמחת י"ט כ"כ ומה שמתירין ב"ש היינו מטעם דלית להו הכנה ומטעם דלא דמי לפירות הנוטרים ולמשקין שזהו: **אמר** ר' יוחנן **מוחלפת השיטה.** פירוש ההיא דתריסין דב"ה סברי אין מסלקין התריסין בי"ט וכל הגך מסניות דמייתי מחליף ואותה דהשותט כדקאי קאי וקשה טובא להדא פי' דא"כ מתוקמא לפי המסקנא כל הני שניי דמיקי לעיל דמייתי הואיל ולא מחליף בשום פנים אותה דהשותט ועוד קשה מאי קאמר גבי עור משום דמחזי למזגא עליה הא מפרש טעמא לקמן (דף יח:) דהמיר סופן משום תחלתן וע"ק דא"כ לאותה דהשותט נשארת במקומה א"כ רבה ורב יוסף שקלו וטרו (לעיל דף ז:) אליבא דב"ש וזהו דוחק גדול ועוד קשה כיון דמוחלפת היא דתריסין סברא להו לב"ה לאין מסלקין משום דיש בנין ומתירה בכלים וכרים פרק כל הכלים (שבת דף קכז: ושם) סתים לן תנא דאין בנין ומתירה בכלים לכך פר"ת דמוחלפת השיטה היינו היא דהשותט דב"ה סברי יחפור בדקר ויכסה מצינו בית הלל הכא אלא דשובבו מוכיח עליו אבל התם לא אלא אי קשיא הא קשיא בית שמאי אומרים (ז) לא יטול אלא אם כן נענע מבעוד יום וב"ה אומרים עומד ואומר זה וזה אני נוטל אלמא גבי שמחת יו"ט ב"ש לחומרא וב"ה לקולא ורמינהי השוחט חיה ועוף ביו"ט אמר רבי יוחנן מוחלפת השיטה ודלמא לא היא עד כאן לא אמרי ב"ש אלא היכא דאיכא דקר נעוץ אבל

מתניתין דלא כי האי תנא דתניא (ח) אמר רבי שמעון בן אלעזר מודים ב"ש וב"ה שמוליכין את הסולם משובך לשובך לא נחלקו אלא להחזיר שב"ש אומרים אין מחזירין וב"ה אומרים אף מחזירין אמר רבי יהודה במה דברים אמורים בסולם של שובך אבל בסולם של עליה דברי הכל אסור ר' דוסא אומר מטהו מחלון לחלון אחרים אומרים משום רבי דוסא אף מדרין בו (ט) בני רבי חייא נפוק לקרייתא כי אתו אמר להו אבהון כלום מעשה בא לידכם אמרו לו סולם בא לידינו והתרנוהו אמר להם צאו ואסרו מה שהתרתם אינהו סבור מדקא אמר רבי יהודה בסולם של עליה לא פליגי מכלל דתנא קמא סבר פליגי ולא היא רבי יהודה טעמיה דתנא קמא קא מפרש ממאי מדקתני מוליכין את הסולם משובך לשובך ואי סלקא דעתך בסולם של עליה פליגי האי מוליכין את הסולם משובך לשובך מוליכין את הסולם לשובך מבעי ליה אלא לאו הכי קאמר של שובך אין של עליה לא ואידך מי קתני סולם של שובך משובך לשובך קתני ואפי' לכמה שובכין איכא דאמרי אמרו לו הטוי סולם של עליה בא לידינו והתרנוהו אמר להם צאו ואסרו מה שהתרתם אינהו סבור מאי דקא אסר תנא קמא קא שרי רבי דוסא ולא היא מאי דקא שרי תנא קמא קא אסר רבי דוסא: אבל מטהו מחלון לחלון וכו': אלמא גבי שמחת יו"ט ב"ש לחומרא וב"ה לקולא ורמינהי (י) השוחט חיה ועוף ביום טוב ב"ש אומרים יחפור בדקר ויכסה וב"ה אומרים לא ישחוט אא"כ היה לו עפר מוכן מבעוד יום אמר רבי יוחנן מוחלפת השיטה ממאי דלמא עד כאן לא קאמרי ב"ש התם אלא היכא דאיכא דקר נעוץ אבל היכא דליכא דקר נעוץ לא ואי נמי עד כאן לא קאמרי בית הלל הכא אלא דשובבו מוכיח עליו אבל התם לא אלא אי קשיא הא קשיא בית שמאי אומרים (ז) לא יטול אלא אם כן נענע מבעוד יום וב"ה אומרים עומד ואומר זה וזה אני נוטל אלמא גבי שמחת יו"ט ב"ש לחומרא וב"ה לקולא ורמינהי השוחט חיה ועוף ביו"ט אמר רבי יוחנן מוחלפת השיטה ודלמא לא היא עד כאן לא אמרי ב"ש אלא היכא דאיכא דקר נעוץ אבל

מתניתין דתקתי סולם פליגי לאו כי האי תנא דתקתי בהולכה מודו מפני שצורך י"ט היא: **אבל של עליה אסור.** ההוא ודאי אמרי להטיית גגו הוא צריך: **מדרין בו.** אם החלון רחוק ואין לאם הסולם מגיע שם (א) כה בהטייה מדרין רגליו של סולם מעט מעט: **לקרייתא.** לכפרים לרחות שדותיהן: **סולם בא לידינו.** הולכת סולם של עליה לשוכך: **מכלל דס"ק סבר.** בשל עליה פליגי בתחזה ומודים בהולכה: **טעמיה דס"ק קא מפרש.** ובשל עליה ליכא למאן דאמרי: **ממאי מדקתני.** במלתיה דת"ק משוכך לשוכך אלמא בסולם המיוחד לשוככין קאי: **מי קתני סולם של שוכך.** דיהוי משמע דבשל שוכך קאי: **משוכך לשוכך קתני.** ולעולם בשל עליה ורבותא אשמועינן דיוליכנו מעליה לשוכך לאשון וממנו לכמה שוככין: **הטוי סולם של עליה.** והוליכו לשוכך מבעוד יום ועכשיו כא להטותו ממנון לחלון: **מאי דקא אסר ס"ק.** דרבי דוסא דהוא ר' יהודה דאמר בסולם של עליה אסור להוליך קא אסר ר' דוסא ואתא למימר הולכה אסור הטיה שרי ובשל עליה לא איירי כלל: **מוחלפת השיטה.** כאן הוחלפה שיטתן ולריך להפוך דבריהם: **וממאי דמוחלפת.** ומאי קשיא ליה לר' יוחנן דלמא טעמייהו דב"ש התם משום דאיכא דקר נעוץ וליכא לד איסור: **אבל היכא דליכא דקר נעוץ.** דאיכא לד רמז מפירה לא שרו ואפי' בעפר תימות שהוא כחפור ועומד והכא נמי לא שנא דהא איכא חשדא דלהטיית גגו: **אבל הכא לא.** דנזרי משום כתיסה דלמא זמנין דבעי כתיסה: **אלא אי קשיא.** מתניתין אהדדי שהולרך רבי יוחנן להחליף שיטתן ולריך להפוך דבריהם: **הא קשיא.** (ב) על זו החליפה: **לא יטול.** מן הגחלות בי"ט: **אא"כ נענע מבעוד יום.** ולא סגי בהכנה בדבור בעלמא כדמפרש לקמן (ג) טעמא דלמא למאר כי שקיל להו מיים עלייהו וממילא:

אבל

מסורת הש"ס

א) [תוספתא פ"ח], ב) [נדה כד. בע"ז מז. כי דשי"ר ד"ה כגי ר' מייר יהודה ומקיים שתן], ג) לעיל כ., ד) לקמן י., ה) (דף י.), ו) [וע"ע תוס' עירובין פא: ד"ה ה"נ וכו'], ז) יכנון סולמות של בית, ח) [ממלא קופתו עפר ועושה כל"ל],

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מדרין וכו' שם בהטייה כל"ל ותיכת כה נמחק: (ב) ר"ה הא קשיא זו החליפה כל"ל ותיכת על נמחק:

מוסף רש"י

מוחלפת השיטה. התנא שבחילון טעה בחתם מהן וחחליף שיטתו (פסחים נה.).

עין משפט נר מצוה

סח א מיי' פכ"ו מהל' שבת הלכה ז וסי"ם מהל' יו"ט הל' ד טוש"ע א"ח סי' תקיח סעיף ד:

רבינו חננאל

ומתני' דפפרש דבמוליכין פליגי ב"ש וב"ה, דלא כר' שמעון בן אלעזר, דתני דבמוליכין את הסולם משובך לשובך לא פליגי אלא דברי הכל שרי. כי פליגי להחזיר הסולם ממקום שלקחו ממנו, שב"ש אוסרין וב"ה מתירין. כד"א שחולקין בסולם של שובך, אפילו ב"ה שמתירין משום דשובכו מוכיח עליו, אבל בסולם של עלייה דברי הכל אסור. רבי דוסא אומר מטהו מחלון לחלון. דקו בני ר' חייא אמר דמקתני ר' יהודה אומר בסולם של עלייה לא פליגי אלא דברי הכל אסור, מכלל דרבי שמעון בן אלעזר סבר דאפילו בסולם של עלייה חולקין להוליכו לשובך, וב"ה מתירין, והורו להוליך סולם של עלייה לשובך כב"ה אליבא דר' שמעון בן אלעזר דהוא ת"ק דר' יהודה. ואמר להו ר' חייא אביהן צאו ואסרו מה שהתרתם שטעיתם ולא דקדקתם יפה. כי ר' יהודה שדיקדקתם שחולק על ר' שמעון בן אלעזר, בסולם של עלייה אינו חולק עליו. אלא אדרבה איכא למידק הכי, מדלא קתני מוליכין את הסולם לשובך סתם, דאיכא למימר מכל מקום בין מן השובך ובין מן העלייה, מן הכל בית הלל מתירין, אלא קתני במה דברים אמורים דמוליכין את הסולם משובך לשובך, בסולם של שובך, אבל בסולם של עלייה דברי הכל אסור, שמעינן מינה דר' יהודה מפרש דברי ר' שמעון בן אלעזר. איבא דאמרי לא הורו אלא להטות סולם של עלייה מחלון לחלון, דקדקו ואמרו מאי דאסר תי"ק והיא הולכת (מסולם) (הסולם) ואפילו הטיית סולם של עלייה. וא"ר דוסא אע"פ שאין מוליכין מותר להטות. והורו כר' דוסא. ואמר להם אביהם טעיתם, לא כי ר' דוסא אינו חולק על ר' יהודה בסולם של עלייה כלל, אלא בסולם של שובך שמחיר ר' יהודה להוליכו, אוסר ר' דוסא בהולכה ראינו מתיר אלא בהיטרי. מדקתני מחלון לחלון, ש"מ לא שרי ר' דוסא אלא היטרי מחלון לחלון באותו שובך, אבל משובך לשובך להוליכו לא, וכ"ש של עלייה. דייקינן מפתני' דקתני ב"ש אומרים אין מוליכין וכ"ה אומרים מוליכין, אלמא בשמחת יו"ט ב"ש לחומרא וב"ה לקולא. ורמינהי [השוחט] חיה ועוף ב"ש אומרים (לא) יחפור בדקר ויכסה, ב"ה אומרין. ופריק ר' יוחנן מוחלפת השיטה, כלומר הפוך דברי ב"ש לב"ה ודברי ב"ה לב"ש. ודחינן ודלמא שאני התם דאיכא דקר נעוץ וכו'. על זה הדרך השמועה כלה ופשוטה היא.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com